

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Een bericht voor alle volken (1)

“Laat de heidenen weten dat ze mensen zijn!” (Psalm 9 : 21b)

Je zou bijna denken dat David met deze woorden het werk van de zending op het oog heeft, de verkondiging van het Woord van God onder verre en vreemde volken. Toch kan dat natuurlijk niet. Niet alleen niet omdat zending zoals wij haar kennen in het Oude Testament niet gevonden wordt. Dat begon pas echt toen de Heere Jezus Zijn discipelen als apostelen had uitgezonden. Met de opdracht: “Gaaf dan heen, onderwijst al de volken...”. Maar ook niet omdat de heidenvolkeren over wie het in Psalm 9 gaat, hier niet zozeer getekend worden als voorwerp van de Evangelieverkondiging, maar eerder als degenen die het zich waardig hebben gemaakt om door Gods oordelen te worden getroffen en die zullen ondergaan in het gericht dat komt. De heidenen - zij worden in deze Psalm ook genoemd: de vijanden, de goddelozen, de God-vergeters. Voor die heidenen ziet het er niet zo goed uit.

David dacht dus allerminst aan de zending. En toch eindigt deze Psalm met die diepe en aangrijpende woorden: “Laat de heidenen weten dat ze mensen zijn!” Hoe ook bedoeld - we kunnen er wel uit afleiden dat de heidenen niet weten dat ze mensen zijn. En ook dat de Heere het kennelijk toch nodig acht dat ze het wel zouden weten.

Die heidenen - wie zijn het eigenlijk? In Psalm 9 zijn het de heidenvolken. Alle andere volken dan het volk Israël dus. Dat was immers het volk van Gods verbond. Het zaad van Abraham. Het volk aan wie de Heere het grote voorrecht gegeven had om Zijn woorden te ontvangen. Met wie Hij Zijn verbond had opgericht. De Heere had onderscheid gemaakt. Hoe was Israël bevoorrecht. Maar als we het goed zien, dan zijn u en ik ook tot die heidenen, tot die andere volkeren te rekenen. Voor zover we geen Joden zijn, althans. Daarom, laten we die woorden uit Psalm 9 voorlopig ook maar op onszelf toepassen: “Laat de heidenen weten dat ze mensen zijn...” Er zit dunkt me wel een les in voor elke lezer.

We moeten weten dat we mensen zijn. Mens-zijn, dat is allereerst: een schepsel van God te zijn. Voortgekomen uit Zijn goddelijke Scheppershanden. Ik denk aan de Psalm die aan de onze voorafgaat. De Psalm over de grootheid van de schepping en over de majesteit van de Heere die daarin uitkomt. Niet het minst in de mens als het werk van Zijn handen. David, hij bezingt de lof van de Heere, als we hem horen roemen: “O Heere, onze Heere, hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde. Wat is de mens, dat Gij Zijner gedenkt, de Zoon des mensen dat Gij hem bezoekt. Gij hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen en hebt hem met eer

& heerlijkheid gekroond...”. De mens - het kroonjuweel van de schepping. Wordt over de schepping van de mens niet gezegd: “En zie, het was zeer goed!”

Beseft u uw hoge afkomst? Weet u waar u vandaan komt? Weet u tegelijkertijd dat God daarom recht op u heeft? Dat Hij Zijn hoge claim op u legt? Dat Hij tot ieder van ons nog steeds zegt: “Wees heilig, want Ik de Heere ben heilig”? Paulus herinnert op de Areopagus er de heidense Grieken aan: “Wij zijn van Gods geslacht...!” Dat is het eerste dat we weten moeten: dat we mensen zijn. Geen dieren, ook geen engelen. Maar mensen! Dat is: naar oorsprong beelddraggers van de heilige God.

Toch betekent mens-zijn nog meer. Het betekent sinds de zondeval van de mens: een gevallen schepsel te zijn. Het is allemaal in z'n tegendeel veranderd. Mens te zijn: dat is dat ik sindsdien een zondaar ben. Dat de band met de levende God is doorgesneden. Mens te zijn, dat is: dat ik het gebod van God overtreden heb, dat ik de liefde van God gesmaad heb, dat ik mijn leven Hem ontstolen heb en dat ik mijn hart aan de zonde gewijd heb. In plaats van zuivere kennis is er nu duisternis en dwaasheid, in plaats van gerechtigheid wetteloosheid en in plaats van heiligheid onreinheid door de zonde. Dat is het nu om mens te zijn.

“Laat de heidenen weten dat ze mensen zijn...”, zo luidt de opdracht. Dat is: doe ze zichzelf kennen. Doe ze zich kennen als gevallen, als verloren zondaren. Laat ze hun portret zien! Kent u dat portret van uzelf? Hebt u het wel eens gezien? Weet u, er is de Heere veel aan gelegen dat u het kent! Hij wil het u bekend maken. Als u het nog niet weet. Dat u een mens bent. Schepsel van God. Maar gevallen schepsel. En daarom verloren schepsel. Buiten God en zonder God en tegen God. Van nature althans. Want we weten het niet eens. Verblind als we zijn voor onze werkelijke situatie.

Maar nu is er Eén die God was en die mens werd. Gods eigen lieve Zoon. Hij wil het u bekend maken, door Zijn Geest. En tegelijkertijd de weg wijzen naar het ware mens-zijn. Om door genade ‘mens Gods’ te worden. Om van het verloren-mens-zijn verlost te worden. En vernieuwd te worden tot Zijn beeld - in ware gerechtigheid en heiligheid. “Opdat ik God mijn Schepper recht zou kennen, Hem van harte liefhebben en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zou, om Hem te loven en te prijzen!”

Ds. J.M.J. Kieviet

Van God los

Nederland is van God los. Dat wisten we al. Maar nu kwam het Centraal Bureau voor de Statistiek dit najaar met een rapport waarin cijfers dat ook vertellen. Driekwart van de Nederlanders bezoekt nooit meer een kerkdienst. Gemiddeld worden elke week twee kerkgebouwen gesloten. Predikantsplaatsen worden opgeheven en gemeenten houden op te bestaan. Mensen hebben de duisternis liever dan het licht, zegt de Bijbel. Kijk maar naar Halloween. De Gay Pride in Amsterdam. Griezelen en gruwelen, dat vinden mensen mooi. Allerlei voorbeelden bewijzen dat onze samenleving los van God is. Is het nu hopeloos? Is het afgelopen met de kerk? Ik weet niet hoe het in Nederland zal aflopen, maar voor God is er niets te wonderlijk. Kijk maar naar de tijd waarin Simson geboren werd.

Ik ben van plan om – zo de Heere wil en wij leven (dat moet je er altijd maar weer bij zeggen, toch?) – met jullie na te gaan denken over één van de meest omstreden figuren uit de Bijbel. Een man die tot de verbeelding spreekt van jong en oud, zowel in de wereld als in de kerk. Als je kinderen vraagt wie Simson is, dan vertellen ze over die sterke man, met spieren als staalkabels, die een leeuw doodde, die in zijn eentje een leger van duizend man versloeg en een tonnen kilo's zware poort wegdroeg. Terwijl ouderen misschien eerder denken aan zijn zwakte op het terrein van het zevende gebod en de vraag stellen: is dat nou een knecht van God?

Er zijn ook mensen die in hem hun eigen zwakte herkennen. Dat beschaamt, maar dat bemoedigt ook. Simson was een groot zondaar. En zo hebben die mensen zichzelf ook leren kennen. En die weten dat ze, evenals Simson, alleen uit genade zalig kunnen worden. Ik hoop dat jij vanuit die gedachte geïnteresseerd zal zijn in het leven van deze man. Heilig nieuwsgierig. Naar Simson, het zonnekind. Het Hebreeuwse woord sjemesj betekent 'zon'. Tientallen jaren geleden heeft mijn oude dominee H.C. van der Ent in deze jongerenrubriek ook geschreven over Simson. Hij noemde hem: het zonnekind.

Een mooie naam. Verdient hij die ook?

Het boek Richteren staat tussen de boeken Jozua en Samuël. Deze tijd wordt vier keer met dezelfde woorden getypeerd: *een iegelijk deed, wat recht was in zijn ogen*. Het was de generatie die Jozua niet gekend had en die de intocht niet had meegemaakt. Volgens Richteren 2 een volk dat *'den HEERE niet kende, noch ook het werk, dat Hij aan Israël gedaan had'*. En wat was het gevolg? *Toen deden de kinderen Israëls, dat kwaad was in de ogen des HEEREN, en zij dienden de Baäls*. Waar de Godskennis en de Godsvreze verdwijnt, komt de zonde voor in de plaats. Maar de Heere laat dat niet zomaar gebeuren. Israël werd bezet door de vijanden. Het land werd geplunderd en er was grote nood.

En toen verwekte de Heere richters, verlossers. Mensen die de leiding namen in de strijd tegen de vijand. Een richter was eigenlijk een rechter. Een sjofeet. Iemand die rechtsprak. Maar in het boek Richteren hebben de Statenvertalers dit woord terecht voor 'richter' vertaald. Simson heeft nooit de functie van rechter bekleed. De richters verlostten uit de hand van de vijand. En dat niet alleen, zij leefden het volk ook voor in de dienst des Heeren. Zij hielden het volk de geboden van God voor.

Maar als die richters waren gestorven, dan viel het volk weer terug en ze maakten het nog erger dan hun voorvaders. Er kwamen gemengde huwelijken met de heidenen. Er kwam een explosie van afgoderij. Ze dienden wel zeven verschillende afgoden.

En dan lezen we in hoofdstuk 13:1 *En de kinderen Israëls voeren voort te doen, dat kwaad was in de ogen des HEEREN*. Ze waren er al lang geleden mee begonnen en ze gingen er mee door.

Dat is het wonder van de tijd waarin Simson geboren zal worden. Het volk is totaal van God los. Net zoals Nederland nu. Het is om moedeloos van te worden. Maar God heeft gedacht aan Zijn genade!

Hij geeft ongevraagd een verlosser. Hij stuurt het zonnekind. En hoe groter de duisternis, des te heerlijker is de opgang van de zon. *Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot Licht zien*. We gaan binnenkort de Adventstijd weer in. Er is verwachting! Ook voor Nederland. Niet op grond van wie wij zijn. Maar op grond van Wie God is en blijft!

ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Richteren 13:1

En de kinderen Israëls voeren voort te doen, dat kwaad was in de ogen des HEEREN.

Paulus was geen avonturier. Hij stond in het volle leven en nam kennis van het leven. Veel heeft hij gezien en gehoord. Zelfs meegemaakt. Paulus geeft daarvan verslag in 2 Kor. 11:23vv. Op zijn reizen had Paulus oog voor Gods schepping. Aan de leefwijze, de cultuur van de Jood, de Griek en de Romein, ging Paulus niet voorbij. Niemand was hem te min. De levenshouding van zijn Heere en Meester kende Paulus. Hij stond naar de praktijk ervan van dag tot dag. Zijn roeping, hem opgedragen door Zijn Zender, wilde hij steeds doen. Hij leefde bijzonder bij wat er staat in 1 Tim. 1:15 'Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.' Voor ons is het een belangrijke vraag. Waarom en waarvoor ben ik predikant? Wat is het Woord en wat doet het Woord? De preekstoel is de plaats van verkondiging. Die preekstoel staat niet los van de standplaats. Paulus had geen vaste plaats waar hij dienen moest. In s' Heeren roeping sprak het universele werk op diverse plaatsen. Wat Paulus overkwam kunnen we lezen in Hand. 20:24. Paulus is geen avonturier. Maar ook geen krachtpatser. Wat we van Elia lezen, dat hij van gelijke bewegingen was als wij, moet ook gezegd worden van Paulus. Paulus verzweeg niets van zichzelf. In Handelingen 19 wijst Paulus op zijn reisplan. Het werk te Efeze neemt een einde. Maar het oog is gericht op Macedonië, Achaje en vandaar naar Jeruzalem. Is hij in Jeruzalem geweest, dan

Paulus en Rome 1

wil hij ook Rome zien. In Hand. 19:21 staat er 'Paulus nam in de Geest voor.' De kanttekening laat lezen "Paulus nam voor door de Heilige Geest Die Paulus ingaf hoe Paulus zijn reizen zou aanstellen." Zijn willen, zijn begeerte, zijn verlangen heeft Paulus bij zijn Zender bekendgemaakt. Daar te werken en verkondiger te zijn van de zeer blijde boodschap, was Paulus' uitzien. Paulus had ook gehoord, dat in de wereldstad Rome, de zetel van de keizer, de Heilskoning een gemeente had. Wat hij van de burgers hoorde deed Paulus zien naar kontakt. Dit nu was de ene kant van Paulus' leven. Leven voor 's Heeren dienst. Maar Paulus bleef een mens. Met gedachten, zwak van moed en klein van krachten. Echter, de Heere bleef hem getrouw. We kunnen het lezen in Hand. 23:10-11. Welk een heilsbezoek door de getrouwe Herder. Het bezoek had uitwerking. Paulus' weg, zijn houding, werd niet veranderd. Paulus ging als geboeide zijn weg. Wel verlost van de vervolging door de Joden, van de Joodse haat en vijandschap, maar Paulus ging als gevangene naar Rome. Paulus was een wonderlijke gevangene. Paulus zit niet dag en nacht in een cel. Hij bewoog zich onder mensen en had zelfs kontakt met mensen. Niet joden, meest Romeinen. Hoofdzakelijk militairen. De kontakten behoorden tot zijn zending. Dagelijks stond Paulus onder militaire bewaking. Er was geen vrees voor zijn ontvluchting, maar vrees voor zijn wegvoering. Die vrees was niet ongegrond. Paulus had een goede, bemoedigende, verzekerende nacht. Nauwelijks was de nieuwe dag aangebroken en de fanatieke Joden komen samen. Men is eenstemmig van oordeel dat er niet langer beraadslaagd, maar dat er gehandeld moet worden. Allen komen tot een plechtige belofte. Samen zullen ze Paulus om het leven brengen. Een belofte die zelfs bekrachtigd wordt door over

zichzelf de vloek van de hemel te halen wanneer zij die belofte niet nakomen. Ze beloven ook niet meer te eten of te drinken voordat hun doel bereikt is. Het vermoorden van Paulus staat vast. Maar we weten hoe het gegaan is. (Hand. 23:16vv.). De Heere bevestigt, verzekert steeds: Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen. Psalm 2 behoort daarbij. Het kan ook zijn in ons kleine leventje. 's Heeren oog is gericht op allen. Bijzonder op de Zijnen. Zijn dienaren. Hoe ernstig reageerde Paulus op wat hij hoorde van zijn neef en welke opdrachten gaf hij. Hoe bemoedigend is het resultaat. Wel geboeid, maar zelf in goede, Goddelijke handen. 's Heeren hand zal Paulus verder leiden. De weg leidt naar Rome. Paulus kan en wil volgen, getrouw, gelovig. Paulus' weg is wonderlijk. Vervullend zelfs zijn roeping. Lysias, de legergeneraal, zorgt ervoor dat Paulus onder begeleiding van 200 krijgsknechten, 760 ruiters en 200 boogschutters, veilig te Cesarea komt. Lysias geeft een begeleidende brief mee, waarmee Paulus aan de stadhouder Felix wordt overgedragen. Paulus zit opnieuw in een gevangenis, in een cel, maar niet zonder de leiding van de Heere en het kontakt met heidense personen. Weer schitteren roeping en zending. Al is Paulus geboeid, het zendingswerk gaat door. Paulus wordt ontboden door Felix en de Jodin Drusilla. Beiden luisteren naar wat Paulus zegt van het geloof in Christus. Een onderdeel van zijn prediking is het wijzen op en tevens het spreken van rechtvaardigheid, matigheid en van het toekomstig oordeel. We weten wat het gevolg van luisteren was. Laat het niet blijven bij de opmerking; wat erg. Wat is het resultaat van het preken, het spreken nu? Ook bij ons predikers.

Ds. M.C. Tanis

En laat uw ziel zich in vettigheid verlustigen. Jesaja 55:2b

De tekst spreekt over ‘vettigheden.’ De Bijbel spreekt meer dan eens over vettigheden. Dan kan het gaan over aardse vettigheden en het kan gaan over geestelijke vettigheden. In onze tekst gaat het over geestelijke vettigheden. Dan valt te denken aan “de Heere Jezus Zelf als Middelaar met Zijn aangebrachte, eeuwige gerechtigheid, tot wegneming van de ongerechtigheid voor Zijn volk.” We kunnen ook denken aan “de goederen van het genadeverbond zoals de eeuwige verkiezing, krachtdadige roeping, geloof, vrije rechtvaardiging, heiligmaking, geestelijke vrede en blijdschap, zalige hoop en wat er meer is.” Ook het uitnemendste van Gods Koninkrijk moet eronder verstaan worden. Daaronder valt de vrijmoedigheid om tot God te naderen. God is geen vertoornd Rechter meer, maar een verzoend Vader. Verder de versterking van de genade en de groei in de genade. Het veel waarde hechten aan de beloften. Het spreekt van binnen: God is mijn Licht, voor wie zou ik vrezen? Dan geldt: “De rechtvaardige is moedig als een jonge leeuw.” Het is ook delen in de genade en gemeenschap met God en Christus. Verder valt te denken aan de verzekering van het kinschap. Daarnaast de voorsmaak van de eeuwige heerlijkheid. De bijzondere nabijheid van God, wat onuitsprekelijke blijdschap en vreugde geeft. Tenslotte het verlangen naar de volle verzadiging van deze vettigheden. Het verlangen eeuwig bij de Heere te zijn. De ziel die deze vettigheden mag smaken “worden alle lasten van beroering en twijfel ontnomen.” De ziel ziet die vettigheden en beschouwt ze met verwondering. In het hart is sprake van een wonderlijke tevredenheid met vreugde en blijdschap. Met Maria is de ziel verheugd over de Zaligmaker. Het is zelfs aan het uiterlijk te zien. Wat in de ziel leeft uit zich in het lichaam. Denk aan David die huppelde voor de ark. De ziel voelt zich gedrongen te spreken over de vettigheden. De ziel is dankbaar. Het leeft in het hart: Wat zal ik de HEERE vergelden voor al Zijn weldaden, Ps. 116? De ziel vergeet deze vettigheden nooit. Wie veel ontvangt vergeet dit niet gemakkelijk. Wie deze vettigheden ontvangt, zal zich daarin verlustigen. De Heere zal verheugen in Zijn bedehuis. De vettigheden geven meer vreugde dan veel koren en most. Gods goedertierenheid is beter dan het leven. Wie luistert naar de Heere Jezus zal delen in de vettigheden die Hij heeft verworven voor Zijn Kerk.

Toepassing. Onbekeerden, hoe lang zult u genoeg hebben aan de vettigheden van deze wereld? Hoelang zult u nog tevreden zijn met aanzien, geld en goed? “Wilt u de Heere Jezus en al Zijn vettigheden laten en missen voor uw schotel moes, zoals Ezaü in Genesis 33:9?” U voedt zich met wind en zwijnendraf. U zult al uw goed eens kwijtraken. Als uw ziel vannacht van u wordt afgeëist,

hoe zal het dan zijn? Bedenk dat goed geen nut doet ten dage der vervolgenheid. U wordt een ander en beter goed aangeboden. Dat goed alleen is het waard om zich in te verlustigen. Onbekeerden, denkt u dat het tevergeefs is om God te dienen? Er is toch heel veel te genieten in het dienen van de Heere? God is een Beloner dergenen die Hem zoeken. De Heere heeft tot Abraham gezegd: ‘Ik ben uw Schild en Loon, zeer groot’, Genesis 15:1 en 17:1. “Dat is een veel beter en uitnemender loon dan de dienst van duivel, wereld en zonde.” Denkt u dat God te dienen een treurig en triest leven geeft? Denkt u dat Gods kinderen alleen maar droefheid kennen en geen vreugde? Zij kennen niet alleen droefheid, maar ook vreugde en blijdschap. Zij kennen een andere vreugde dan de onbekeerden. Gods kinderen kennen soms een onuitsprekelijke blijdschap. ‘Kies dan toch het beste deel en goed, de beste, wezenlijke en bestendige vreugde, blijdschap en verlustiging.’ Kinderen van God, hoe is het met u gesteld? “En hoe komt het dat u altijd zo mager bent, daar u koningskinderen bent en er zoveel vettigheden door u te genieten zijn in de dienst en gemeenschap van God in Christus?” Hoe komt het dat u er zo weinig van geniet en zo weinig u daarin verlustigt? U mag genieten van die vettigheden en u daarin verlustigen. Misschien zegt u: wist ik maar of ik hoor naar de Heere Jezus. “Het horen naar de Heere Jezus bestaat in een zorgvuldige achtgeving op Christus’ genadige aanbieding, zodat men nauwkeurig acht slaat op wat Christus zegt en aanbiedt.” Het houdt ook in Christus met Zijn aanbieding aan te nemen en zich aan Hem over geven. De vettigheden worden genoten door ze aan te nemen. Hebt u nooit een kruimeltje van die vettigheden genoten? Hebt u nooit gebruik mogen maken van een belofte? Er kan sprake zijn van groei zonder dat Gods kind het zelf ziet. Misschien wordt het wel door anderen gezien. “Wel, kinderen van God, welkom! Ontken het niet, maar verlustig u in de vettigheden die in het verbond der genade te genieten zijn, waarvan u het sacrament van het Avondmaal staat te ontvangen. Het wordt voor u opgedist. U hebt er deel aan en recht toe. Kom, verlustig u nu in het genot daarvan. En krijgt u daarvan niet veel te genieten, wel, verwacht, begeer, zie uit, wens en verlang naar de tijd en staat wanneer u Gods aangezicht in gerechtigheid zult aanschouwen en verzadigd worden met Zijn beeld als u zult ontwaken, Ps. 17:15. Want verzadiging der vreugde is bij Zijn aangezicht, lieflijkheden aan Zijn rechterhand, eeuwiglijk, Ps. 16:11. Amen.”

Ds. A. van Heteren

HEILIG AVONDMAAL

Ds. D. Breure, Hervormd predikant in Waarder, schreef enkele artikelen over de zekerheid van het geloof. Hij brengt daarbij ook de Avondmaalstafel ter sprake. Het lijkt me goed daarover iets aan u door te geven.

“Als ik het goed waarneem is daarin een behoorlijk kentering gekomen. Het aantal boeken, artikelen, en preken(series) over heilszekerheid is naar mijn indruk nogal afgenomen. Het aantal gemeenteleden dat zekerheid heeft dat Jezus voor hen gestorven is lijkt te zijn toegenomen. Als we tenminste af mogen gaan op het aantal Avondmaalgangers. Dat zijn in vrijwel alle gemeenten er fors meer geworden.

Nadenkend over mogelijke oorzaken hiervan kwam ik tot de volgende punten. Allereerst zou een oorzaak kunnen zijn dat er helderder en krachtiger dan voorheen gepreekt wordt en dat er meer krachtig werk van de Heilige Geest is zodat er meer gemeenteleden zijn die zekerheid van het geloof hebben (ontvangen). Laten we hopen dat dit zeker ook één van de oorzaken is. Dan zouden we oprecht dankbaar mogen zijn.

Toch kan ik me niet aan de indruk onttrekken dat er ook andere factoren meespelen. Zonder me aan te meten dat ik precies kan beoordelen wat er waar precies het geval is. Maar dan kom ik toch tot een drietal andere mogelijke oorzaken:

Allereerst dat onder invloed van een veranderend theologisch denken het niet zozeer een punt meer is of Jezus ook voor mij gestorven is. Want Hij is toch voor iedereen gestorven? En als Jezus voor iedereen gestorven is dan hoeft het en mag het zelfs geen vraag zijn of Hij ook voor mij gestorven is. Wie heeft nog nooit een (belijdenis)catechisant horen zeggen: “Ja, dominee natuurlijk geloof ik wel dat Jezus voor mij gestorven is, maar of ik in de hemel kom durf ik niet te zeggen”. Als Jezus voor iedereen gestorven is waar hangt het dan vanaf of ik in de hemel kom? Of ik dat geloof, ja, maar vooral of ik vol zal houden om te geloven, of ik goed genoeg geloof om tot het einde toe te blijven geloven. Maar Jezus is in elk geval voor iedereen gestorven dus dat geloof ik wel. Dit is theologisch onjuist.

Ten tweede is naar mijn indruk de aandacht voor schijn geloof, of hoe je het niet echte geloof ook noemen wilt, fors afgenomen. Werd vroeger daar soms het grootste deel van een preek of boek aan gewijd, met aan te geven wat het allemaal (net) niet is, tegenwoordig is daar weinig aandacht voor. Terwijl toch de Bijbel wel spreekt over een Bileam, een Saul, de vernedering van een Achab, Judas, Demas en Jezus Zelf de gelijkenis van de vijf wijze en vijf dwaze maagden uitsprak en in de gelijkenis van het zaad maar liefst drie plaatsen aanwijst waar het zaad geen vrucht voortbrengt, al lijkt het er tussen de doornen en vooral bij de ondiepe aarde een tijdje wel op. Het lijkt erop dat dit niet zo heel veel aandacht meer krijgt onder ons. Als iemand zijn geloof oprecht meent en authentiek is en overkomt dan moet het toch wel echt zijn? En als we in de gemeente iemand tegenkomen die iets vertelt van een last van zijn zonden of die van harte ijverig is in Bijbellesen, kerkgang en meeleven, dan ben je vaak al zo blij dat je niet durft te

denken aan de vraag of het wel uit de echte bron voortkomt en of het vrucht is van waar geloof of van ‘nabijkomend’ werk. Toch is dit pastoraal onverantwoord. Nog steeds kunnen mensen menen in te gaan en lijken te geloven, terwijl het niet zo zal blijken te zijn.

Ten derde lijkt het me dat de eeuwigheidsernst over de volle breedte van onze kerk is afgenomen. De werkelijkheid van een eeuwige tweedeling der mensen, een eeuwige tweedeling van gemeenteleden in hen die eeuwig juichen zullen en hen die eeuwig kermen zullen lijkt minder belicht te worden. Terwijl vanouds dit toch een drijfveer was om na te denken over de zekerheid van het geloof. Want dat hangt samen met de werkelijkheid van eeuwig behouden zullen worden of toch nog eeuwig verloren te zullen gaan in de hel, onder de brandende toorn van God, waar hun worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust. Juist dit belang gaf aanleiding om te verlangen naar zekerheid van het geloof. Het ontbreken van dit besef maakt het belang van de zekerheid van het geloof dan ook (veel) minder groot. Dit is levensgevaarlijke ontkrachting van de Bijbelse werkelijkheid”.

De schrijver geeft hier, zoals u kunt lezen, een nuttige aanzet tot bezinning op deelname aan het Avondmaal. Ook in onze gemeenten is op dit terrein dezelfde verandering waar te nemen. We kunnen nauwelijks enig zicht krijgen op de oorzaken van die veranderingen. De weg van de kerkbank naar de tafel is korter geworden voor velen. Daarbij is er wel sprake van een gevaar.

Ik heb vooral vroeger, tijdens classisvergaderingen altijd de toename van het aantal Avondmaalgangers heel positief horen duiden. Meer mensen aan het Avondmaal, dus meer geestelijk leven. Zo mocht dat toen ook gezegd worden, als er sprake was van Avondmaalsmijding. Maar langzaam maar zeker is er een wissel om gegaan. Nu hoor je op elke classis de verzuuchting: steeds minder mensen in de avonddienst. Dat roept de vrees op: lopen hier de sporen niet uit elkaar? Waar ging het mis? Deze ontwikkeling heeft Roomse trekken. Daar verwacht men alles van het sacrament. Ik hoorde eens van iemand die zei: Ik ben misschien geen trouwe kerkganger, maar als het Avondmaal is, ben ik er. Dat zal bij u niet zo zijn, maar je blijft wel zitten met de vraag over die twee verschillende geluiden op de classis, toen en nu. Wat zou de Heere Jezus hiervan zeggen? En Paulus?

Het kon zijn dat er minder geworsteld wordt met de vraag: Voor wie is het HA ingesteld? Het zou goed zijn als we allen blijven nadenken over zowel de voorbereiding, de bediening en de nabetrachting van het Avondmaal. Misschien in een volgend artikel.

Ds. P. Roos

Het geweten (13)

Over de plaats van het geweten in de opvoeding en de bekering

Geliefde lezer, de vorige keer zijn we geëindigd met de opmerking: wanneer uw geweten is ontwaakt, wanneer het u aanklaagt en u onrustig maakt, dan gaat ongetwijfeld die vraag leven: maar hoe wordt mijn geweten dan gereinigd? Hoe komt er vrede in mijn hart? Op die gewichtige vraag hopen we de volgende keer, als de Heere dat geeft, in te gaan. Die vragen wil ik dan nu ook met Gods hulp proberen te beantwoorden. Wat is Gods werk in de ziel, in het geweten, toch een geheim. Wie zal dat kunnen uitleggen? De Heilige Geest is zo nodig om het te leren verstaan en om er iets over te schrijven.

Het gaat dus over de meest wezenlijke vragen: hoe de Heere dat werkt, hoe je geweten gereinigd wordt, hoe je schuld vergeven wordt, hoe je zonden vergeven worden, zodat je recht mag komen te staan tegenover de Heere. Want zo alleen kan er de ware vrede in je zijn en veroordeelt je geweten je niet meer, maar spreekt het je vrij. Paulus mocht daar heerlijk van getuigen: *‘Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God’* (Romeinen 5:1). Vanuit die beleefde werkelijkheid schrijft hij dan ook met betrekking tot zijn geweten: *‘En hierin oefen ik mijzelf, om altijd een onergerlijke consciëntie te hebben bij God en de mensen.’* Zijn geweten was gereinigd door het bloed van Christus en nu was het zijn verlangen om dat geweten niet weer te laten bezoedelen door de zonden. Het was daarin zijn verlangen om heilig voor God en mensen te leven.

Daar ging ook in het leven van Paulus wel iets aan vooraf. Denk maar aan zijn ontmoeting met Christus op de weg naar Damascus. Daar werd hij aan zijn eigengerechtigheid ontdekt. Hij zag de dwaasheid in

om Gods kinderen te vervolgen en daarin Christus. Zijn hele leven werd hem daar tot schuld.

Op de noodzaak van die kennis van schuld wijst ook de profeet Jeremia, wanneer hij schrijft: *‘Alleen ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen den HEERE uw God hebt overtreden.’*

In zijn klein vragenboekje gaat ds. L.G.C. Ledeboer in op de noodzaak van die ellendekennis, als hij vraagt: *‘Waarin openbaart zich die rechte kennis?’* Het antwoord luidt: *‘In zichzelf schuldig te kennen en God te billijken in Zijn straffen.’*

Daar moet het komen: dat u met de strop van veroordeling, met de tranen van berouw neervalt voor de voeten van Prins Immanuël. Lees maar eens hoe Bunyan dat zo treffend beschrijft in zijn boek *De Heilige Oorlog*. Luister maar hoe David dat onder woorden brengt in Psalm 51:

*Ik heb gedaan, wat kwaad was in Uw oog;
Dies ben ik, HEER, Uw gramschap dubbel waardig.*

Het geweten overtuigt David ervan dat hij niet alleen gezondigd heeft, maar ook dat hij straf verdient. Denk maar aan de belijdenis van de moordenaar aan het kruis: *‘En wij toch rechtvaardiglijk, want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben.’* Matthew Henry zegt: *‘Ware boetvaardigen erkennen de rechtvaardigheid Gods in al de straffen over hun zonde.’* Zo werkt de Heilige Geest in de beleving, dat Hij mij naar recht veroordelen mag en kan. Luther onderstreept de noodzaak om onszelf te leren veroordelen. Hij zegt daar het volgende over: *‘Zolang als jij jezelf rechtvaardigt en handelt voor God, door jezelf te ver-*

ontschuldigen, door het te ontkennen, door het te bagatelliseren, door gewenning of door een farizeïstische houding van compenseren, word je voor altijd en immer veroordeeld door God. Maar wie zichzelf veroordeelt, zal niet veroordeeld worden door God. Wie zichzelf veroordeelt, wordt door God vrijgesproken.’ Dat is de les die we verder geestelijk leren moeten met zondag 5 waar de vraag wordt gesteld: *‘Aangezien wij dan naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel, waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen?’* Hier is dus zo’n zondaar aan het woord, die onderschrijft dat hij schuldig staat voor God en dat hij daarom straf verdiend heeft. Maar er is nog nader onderwijs nodig in een vitaal punt, namelijk dat er voor de schuld betaald moet worden. Luister maar naar het antwoord: God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede; daarom moeten wij aan haar, óf door onszelf, óf door een ander, volkomenlijk betalen. Geliefde lezer is dat voor u een geestelijke werkelijkheid geworden, dat u de schuld betalen moet, omdat Gods gerechtigheid dat eist? Daar wordt een onmogelijkheid geboren, want Gods Woord zegt het ons zo duidelijk met de woorden van de berijmde Psalm 49 vers 3: *‘Hij kan dien prijs der ziele, dat rantsoen, aan God in tijd noch eeuwigheid voldoen’*. Is dat uw nood geworden: *‘Betaal Mij wat gij schuldig zijt en niet te kunnen betalen?’* Dan wordt daar de bede geboren: *‘wat moet ik doen om zalig te worden, want dat is van mijn kant onmogelijk’*. Mag u daarmee instemmen?

ds. A.A. Egas

Lessen uit de eerste Thessalonicensenbrief (15)

Verwachting

...om den levenden en waarachtigen God te dienen, en Zijn Zoon uit de hemelen te verwachten, Denwelken Hij uit de doden verwekt heeft, namelijk Jezus, Die ons verlost van den toekomenden toorn (1 Thessalonicensen 1: 9b-10).

Afgoden

We zijn toegekomen aan de laatste woorden van 1 Thessalonicensen 1. Nog één keer willen we luisteren naar wat Paulus schreef aan deze jonge gemeente in een grote havenstad in Griekenland. De apostel heeft in vers 9 geschreven, hoe de Thessalonicensen tot bekering gekomen zijn. Die bekering heeft een dubbele spits.

Allereerst zijn de Thessalonicensen bekeerd *'om de levende en waarachtige God te dienen'*. Wie vanuit de stad Thessalonica in zuidelijke richting blikte, zag daar de contouren van de Olympus, een in mysterieuze mist gehulde berg waar volgens de oude Grieken de goden woonden. Tegenover die dode en valse goden stelt Paulus de ene *'levende en waarachtige God'*. Tot Hém zijn de Thessalonicensen bekeerd.

Onze tijd gaat in toenemende mate lijken op de tijd van het Nieuwe Testament. Allerlei oude en nieuwe afgoden dienen zich aan. En behalve andere religies zijn er allerlei afgodische machten (de macht van het geld, macht, carrière, seks, alcohol, internetverslaving enz.) die mensen in een wurgende greep gevangen houden. Bovendien zijn er ook nog die afgoden, die we koesteren in ons hart: de *'heart idols'*, zoals James Durham ze noemt. Dat zijn volgens hem de gevaarlijkste afgoden. Er is maar één God Die zondaren bevrijden kan van al die machten: de levende en waarachtige God. Als de Heere zondaren bekeert, bekeert Hij hen inderdaad ook van die afgoden tot Hém. Om

Hem te dienen. Het hart en het leven worden op God gericht.

Wederkomst

De apostel noemt nog een spits van de bekering: *'om Zijn Zoon uit de hemel te verwachten'*. Als u de twee Thessalonicensenbrieven leest, ontdekt u dat de verwachting van de wederkomst een belangrijke rol speelde in de gemeente van Thessalonica. Paulus heeft er niet alleen over gesproken, toen hij het Woord preekte. Maar rondom dit thema zijn in Thessalonica ook allerlei misverstanden gerezen. Sommige mensen dachten dat de wederkomst zo dichtbij was, dat ze hun werk maar neerlegden. Met het oog op hen is het, dat de apostel in zijn tweede brief schrijft: *'Want wij horen dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkende, maar ijdele dingen doende. Doch de zodanigen bevelen en vermanen wij door onzen Heere Jezus Christus, dat zij met stilheid werkende, hun eigen brood eten.'* Maar een verkeerde, 'overspannen' gerichtheid op de wederkomst (die niet goed is) is voor de apostel toch geen reden geweest om over dit onderwerp dan maar te zwijgen. Het leven van een christen kenmerkt zich, als het goed is, toch ook door verwachting.

Drie facetten

Op Wie die verwachting gericht is, horen we in vers 10. Drie facetten in dit vers verdienen onze bijzondere aandacht. Let u er allereerst op, welke namen de Heere Jezus hier ontvangt. Enerzijds duidt de apostel Hem aan met een hoge titel: *'Zijn Zoon'*. Anderzijds gebruikt hij de aardse naam, de aanroepnaam van de Middelaar: *'Jezus'*. Eén van de vragen die we onszelf hebben te stellen, is: Hebben we Hem zo nodig gekregen: als Diegene Die enerzijds Niemand minder dan Gods eigen Zoon is, en Die anderzijds Zaligmaker van zondaren is?

Wát hebben de namen van Christus ons eigenlijk te zeggen?

Let u er in de tweede plaats op, hoe de weg van de Heere Jezus hier met enkele penseelstreken wordt getekend. Hij is gestorven (*'doden'*). Hij is door God *'verwekt'*, opgewekt uit de dood. En Hij is ten hemel gevaren, want Hij wordt *'uit de hemelen verwacht'*. Zijn sterven, opstanding en hemelvaart worden hier alle drie genoemd. En we herinneren ons nog hoe deze thema's volgens Handelingen 17 juist in de synagoge van Thessalonica gepreekt werden. Als de Heere zondige mensen tot bekering brengt, worden zij ook op deze weg van de Borg gericht!

Let u er in de derde plaats op, hoe de apostel het verlossende werk van de Heere Jezus aanduidt: *'Die ons verlost van de toekomende toorn'*. Daarin klinkt de ernst door van het laatste oordeel. Als Christus wederkomt, zal de toorn van God worden uitgegoten over allen die onbekeerd en ongeloofig zijn gebleven. Maar de apostel mag het Gods kinderen in Thessalonica voorhouden, dat Christus hen *'verlost van de toekomende toorn'*. Dat hééft Hij niet alleen gedaan door Gods toorn weg te dragen voor Zijn Kerk, maar dat dóet Hij ook door allen die de Vader Hem gegeven heeft, te brengen tot de zaligheid. Dat doet Hij – zo schrijft Fergusson – door de schuld van de zonde in hun leven te vergeven en door de macht van de zonde onder te brengen. Dat doet Hij ook door hen te bewaren voor die zaligheid. Alleen wie Hem zo mag kennen, kan Hem ook verwachten. Mág Hem ook verwachten.

ds. A.J.T. Ruis

En zijn huis.

De vraag die we thans proberen te beantwoorden gaat over de toevoeging “en zijn huis”, bijvoorbeeld in Handelingen 16:31. Deze woorden komen we vaker tegen. Betekent deze toevoeging dat bijvoorbeeld niet alleen de stokbewaarder maar ook zijn huisgenoten tot geloof kwamen? Een mooie en zinvolle vraag, waarvoor dank!

Inderdaad komen we deze woorden vaker tegen. Boven noemde ik Handelingen 16, waar we lezen van de plotselinge bekering van de stokbewaarder in Filippi. In vers 31 beantwoordt Paulus de angstige vraag van de stokbewaarder met: Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis. De gevangenbewaarder krijgt niet alleen persoonlijk de opdracht om in zijn ellende te geloven in de ene Naam onder de hemel gegeven ‘door welke wij moeten zalig worden’, Hand. 4:12, maar die eis om de toevlucht te nemen tot Christus komt ook tot allen die bij hem horen, zijn huisgezin. Dat de Heere in Filippi grote dingen gedaan heeft die nacht wordt al spoedig duidelijk als we in vers 34 lezen dat Paulus zich verheugde dat de stokbewaarder ‘met heel zijn huis aan God gelovig geworden was’. Wie die huisgenoten waren, hoeveel en hoe oud, dat weten we allemaal niet. Maar dat er in dat gezin iets bijzonders gebeurde die nacht is wel duidelijk. Een doorbraak van Gods Koninkrijk na een moeilijke dag van tegenstand en lijden! Heel het huisgezin werd die nacht gedoopt en ingelijfd in de christelijke kerk, waarvan Lydia al een levend lid mocht zijn. Wij geloven dat de doop niet is een bevestiging van het geloof, maar van Gods belofte: ‘U komt de belofte toe en uw kinderen, en allen die daar verre zijn, zo velen als er de Heere, onze God, toe roepen zal’, Hand. 2:39.

We noemden zojuist Lydia al. Nadat de Heere haar hart geopend had was zij de eerste die tot een nieuwe gemeente in Filippi zou behoren. Van haar lezen we echter ook dat zij gedoopt werd ‘en haar huis’. We mogen deze woorden gerust zo ruim mogelijk nemen. Wie ook tot de haren behoorde, al waren het slaven, ontvingen de heilige doop. Dat de kring breed getrokken mag worden, zien we al bij de instelling van de besnijdenis als teken van het verbond, als Abraham het bevel krijgt dat niet alleen hijzelf en zijn zoon besneden moeten worden, maar naast de ‘ingeborene van het huis’, ook ‘de gekochte met geld van alle vreemde welke niet is van uw zaad’, Genesis 17:12 en 13.

En of al de huisgenoten van Lydia eveneens het ware geloof deelachtig waren? Dat weten we niet. Wel weten we dat Gods belofte ook tot hen kwam en zij van toen af onder de bediening van het Evangelie mochten verkeren. De doop als een zichtbaar teken onderstreept immers het vaste en betrouwbare Evangeliewoord!

In Handelingen 10 en 11 vinden we de geschiedenis van de Romeinse hoofdman Cornelius, die van de Heere Jezus de opdracht kreeg om de apostel Petrus te ontbieden, ‘die woorden tot u zal spreken door welke gij zult zalig worden, en al uw huis’. Als Petrus daar dan ook

arriveert vindt hij tot zijn verbazing het hele huis van Cornelius vol met verwachtingsvolle gezichten. Hij trof er ‘velen die samen gekomen waren’, Hand. 10:27. En het behaagde de Heere op al die heidense mensen Zijn Geest uit te storten. Ook in deze geschiedenis wordt duidelijk dat God een ruime kring trekt. Petrus en zijn joodse metgezellen staan verbaasd over de goedheid des Heeren en die heerlijke dag worden zij allen gedoopt. Wat is er een ruimte bij de Heere! Op een warme middag naderde een in de zonde levende vrouw tot de Jakobsbron bij Sichar, waar zij de Heere Jezus ontmoette. En aan het einde van de dag zijn er vele van de Samaritanen uit die stad, die evenals die vrouw mogen geloven. Dat altijd weer ontroerende hoofdstuk 4 uit het Johannesevangelie eindigt met de geschiedenis van de genezing van een zoon van een koninklijk hoveling. Na diens wonderlijke genezing door de Heere Jezus lezen we ‘en hij (de vader) geloofde zelf en zijn gehele huis’. Het Grieks laat zien dat het niet om een (voorbijgaand) wondergeloof ging, maar om het ware geloof. Hoe wonderlijk werkt toch de Heere.

Verder komen we de uitdrukking ‘en zijn huis’ tegen in Handelingen 18:8. En in 1 Korinthe 1:16 vernemen we dat Paulus ‘het huisgezin’ van Stefanus heeft gedoopt. Zo wordt die naam althans in mijn bijbel gespeld, maar in het Grieks staat Stefanas, zie ook 1 Korinthe 16:15. Ook bij de doop van Stefanas, de eerste gelovige in Achaje, wordt de kring wijd getrokken en komen al de zijnen onder de evangeliebediening terecht. Zijn daar ook kinderen bij geweest? Natuurlijk. Ook de kinderen der gelovigen mogen het Evangelie horen, zoals ook onze kinderen vanaf het begin van hun leven mogen opgroeien onder Gods Woord. Ook kinderen hebben de redding van hun ziel nodig en ook kinderen mogen gewezen worden op het heil dat God heeft weggelegd voor degenen die Hem vrezen. Dat wordt in de heilige doop onderstreept. De doop maakt niet zalig maar wijst op de zaligheid. En die zaligheid hebben onze lieve kindertjes vanaf het begin van hun leven nodig, omdat ze (buiten hun weten overigens) ook aan de verdorpenis in Adam deel hebben. Zijn wij, inmiddels geen kinderen meer, er al achter gekomen dat we in Adam verloren liggen en verzoening met God nodig hebben? De doop zegt ons, als bevestiging van het heilig Evangelie, dat verzoening niet alleen noodzakelijk is, maar ook mogelijk. Voor de grootste der zondaren. En wie door Gods Geest geleid wordt, wordt vroeg of laat ‘de grootste’. Of niet soms?

ds. K. Hoefnagel

P E R S BERICHT

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE BEZINNINGSKRING BINNEN DE CLASSIS LEEUWARDEN.

Op D.V.Vrijdag 23 november a.s. wordt er weer een bezinningsavond gehouden.

Ds.J.M.J.Kieviet, hoopt te spreken over het onderwerp: Roeping en verkiezing vastmaken, naar aanleiding van: 2 Petrus 1: 1-11 en DL I/12 & V/9, 10. Deze bijeenkomst wordt gehouden in de grote zaal van de Chr. Geref."Sionskerk", Haadweg 127 Damwoude.

Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen. Aanvang :19.45 uur. Allen van harte welkom!

VERENIGING EEN HANDREIKING

Op DV 24 november a.s. organiseert vereniging Een Handreiking de jaarlijkse landelijke dag.

Dit jaar is het thema:

"Een verslagen geest- wie zal die opheffen?"

Dit thema wordt ingeleid door Ds. C. Sonneveld, predikant van de Gereformeerde Gemeente Alblasterdam. Na de pauze is er volop gelegenheid tot het stellen van vragen n.a.v. de lezing en proberen we met elkaar te zoeken naar antwoorden op de vragen. Vereniging Een Handreiking is een reformatische vereniging voor familie van psychisch zieken. Door het organiseren van regionale avonden en het uitgeven van een verenigingsblad ondersteunen wij familieleden en mantelzorgers. Meer informatie over de vereniging is te vinden op www.eenhandreiking.nl

Praktische info:

Plaats: Driestar College, gebouw Zèta, Bleulandweg 492 te Gouda.

Ontvangst: vanaf 9:30 met koffie of thee

Aanvang: 10:00u

Sluiting: ca 13:00u, aansluitend wordt u een lunch aangeboden

Kosten: Er wordt een collecte gehouden ter bestrijding van de onkosten Opgeven: E-mail: info@eenhandreiking.nl, tel: 06-33696146, uiterlijk 20 november a.s.

23 NOVEMBER 2018 TUA-DAG OVER 'VERGEVING'

Op D.V. vrijdagmiddagmiddag en -avond 23 november houdt de Theologische Universiteit Apeldoorn haar jaarlijkse TUA-dag. Thema dit jaar is 'vergeving'. De TUA-dag is bedoeld voor alle belangstellenden uit de brede achterban. Ieder die zich betrokken voelt bij de TUA, is welkom.

Opgeven kan via het aanmeldformulier in de agenda op www.tua.nl of door uw gegevens te mailen naar registration@tua.nl, of belt u naar 055-577 5705. De toegang is vrij. Er wordt een collecte gehouden voor de onkosten.

Studenten en medewerkers hopen op uw komst!

WISSELING VAN DE WACHT OP ZENDINGSMIDDAG SPAANSE EVANGELISCHE ZENDING (SEZ)

Hardinxveld-Giessendam 23-10-2018 – Op haar jaarlijkse zendingsmiddag neemt de SEZ afscheid van oude medewerkers en maken bezoekers kennis met nieuwe medewerkers. De zendingsmiddag vindt D.V. zaterdag 24 november plaats in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente in Hardinxveld-Giessendam. Het programma begint om 14:00, inloop met koffie start om 13:30. De middag eindigt rond 16:30. Thema van de zendingsmiddag is 'De Spaanse Evangelische Zending op weg naar morgen'.

BOEKBESPREKINGEN

Ds. G.H. Kersten en andere predikanten, **Verheft de banier, bundel tijdredes 100 jaar SGP, gebonden, deel 1 en 2, 155 blz. en 138 blz., € 24,90, Uitgeverij 'De Ramshoorn' Goes, ISBN 9789461278.**

In het jaar dat de SGP 100 jaar bestaat, zijn deze twee boeken uitgekomen. Ds. G.H. Kersten was medeoprichter van de SGP. Prof. Wisse heeft veel tijdredes gehouden. Van beiden is dan ook een tijdrede weergegeven. Recent gehouden tijdredes van verschillende predikanten zijn opgenomen. Wie kennis wil nemen van het gedachtengoed van de SGP in het verleden en in het heden kan in de nu uitgegeven boeken goed terecht.

Jaco van der Knijff, **Heilige gezangen. Herkomst, ontwikkeling en receptie van de lofzangen in het psalmboek van Dathenus en de 'Eenige Gezangen' in de Staatsberijming van 1773. Gebonden, 623 blz., € 39,95, Uitgave Labarum Academic, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 6332.**

Dit boek bevat de publieksuitgave van het proefschrift dat in juli 2018 werd verdedigd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Datheen had naast de psalmen zeven gezangen in zijn psalmboek. Ten tijde van de Dordtse Synode was dit uitgebreid naar 11 gezangen door toedoen van drukkers en uitgevers. De auteur heeft 'ontdekt' dat het Morgengebed in het psalmboek van Datheen niet dateert uit de 18e eeuw, maar uit een liedboek uit 1638. Het psalmboek van 1773 bevat 13 gezangen. De auteur heeft niet kunnen vinden welke bron Datheen heeft gebruikt voor de Lofzangen van Maria en Zacharias. Het boek bevat veel informatie over de 'enige gezangen.' Wie zich erin verdiepen wil, kan heel goed in dit lijvige boek terecht.

Samuel Rutherford, **Het genadeleven, gebonden, 560 blz., €39,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 6547.**

Dit boek is deel 2 in de serie 'Theologische Werken van Samuel Rutherford'. Eerder verscheen in deze serie 'Beproeving en overwinning van het geloof.' Vertaling: Ruth Pieterman. Rutherford leefde van 1600-

1661. In 1659 verscheen het boek 'Influences of the life of grace.' Het is een van de meest gerijpte werken van Rutherford. De Nederlandse titel luidt: 'Het genadeleven.' Het boek is geen verhandeling over een Bijbelgedeelte, maar, zoals de ondertitel aangeeft, een uitvoerig werk over 'de wijze, manier en middelen om geestelijke gezindheden en levendmakende invloeden van Christus, de Opstanding en het Leven, te ontvangen en te benutten.' Het werk van Rutherford heeft een praktische spits en een Christocentrische insteek, waarbij Christus de Fontein is waar alles uit voortkomt. We stemmen in met wat in het voorwoord staat: we hopen dat de lezing en overdenking van dit boek mag bijdragen aan de verdieping van het

'Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben; en volgt hun geloof na, aanschouwend de uitkomst van hun wandel. Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid'
Hebreeën 13 vers 7 en 8

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk 'Eben-Haezer' Urk is dankbaar dat zijn oud herder en leeraar

Ds. M.C. Tanis

op 6 november 2018 zijn 65-jarig ambtsjubileum mocht vieren. Hij mocht in onze gemeente 65 jaar geleden als dienaar van het Goddelijke Woord worden bevestigd.

We denken met dankbaarheid terug aan de jaren waarin hij onze gemeente heeft mogen dienen. Wij bidden dat Hij, Die eeuwig Dezelfde is, dominee en mevrouw Tanis in hun ouderdom mag dragen en met hen mag zijn tot in eeuwigheid (Jesaja 46 vers 4).

Namens de kerkenraad,
ds. A.C. Uitslag, preses
T. Woord, scriba

Urk, 6 november 2018

geloofsleven van Gods kinderen en het vinden van Jezus Christus als Zaligmaker door verloren zondaren. Tot slot een klein citaat van blz. 87 "Hoewel wij niet kunnen bidden, behalve wanneer en zoals de Geest ons beweegt, volgt daaruit niet dat wij ontslagen zijn van onze verplichting om te bidden."

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 4 december 2018. Kopij graag binnen donderdag 22 november.

Ds. P. Roos

Op 29 oktober mocht ds. P. Roos de leeftijd van 80 jaar bereiken. Hij mag nog geregeld voorgaan in de kerken en zijn bijdrage leveren aan ons blad 'Bewaar het Pand.' Dat is reden tot grote dankbaarheid. De Heere gedenke hem met zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen. We hopen van harte dat ds. Roos nog enige tijd zijn arbeid zal mogen voortzetten. De Heere schenke aan ds. Roos en al de zijnen wat niet gemist kan worden naar ziel en lichaam beide.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 26,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 27,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Begravenisonderneming
de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
---	-----------------------------------	--------------------------------

H. de Jongh

D.D.E. Meliester

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

WAT TE DOEN BIJ EEN STERFGEVAL?

CHRISTELIJKE
BEGRAFENISONDERNEMING
JANSSEN

Kijk voor onze tarieven en wilsbeschikking
op onze website cbjanssen.nl.

Apeldoorn
055 204 1003

Nunspeet
0341 209 001

Rijssen
0548 209 011

De waterkamer 50, 7325 HW Apeldoorn
info@cbjanssen.nl www.cbjanssen.nl

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

DE BIJBEL EEN VERGETEN BOEK?

Het grootste aantal Duitsers beschouwt
de Bijbel als een boek voor oude, zieke of
eenzame mensen.

Zie onze website www.svvhed.org voor
informatie. Of bel 01 80 51 08 90, ook
voor een presentatie.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

Nieuw verschenen

Graankorrels | ds. H.C. van der Ent
Vier preken. Ds. Van der Ent preekte Schriftuurlijk,
ontdekkend, appellerend, bevindelijk, recht naar het
hart van de hoorder. En altijd predikte hij Christus.
ISBN: 9789057413216 - 109 blz - € 11,90

De nood van de mens | ds. G.R. Procee
Vijf preken over de Romeinenbrief.
De brief van de apostel Paulus aan de Romeinen is een
schitterende uiteenzetting van de leer der zaligheid.

ISBN: 9789057413339 - 96 blz. - € 11,90

Geloof en psyche | ds. P. Roos
Er is een toename te bespeuren van psychische moeiten.
De schrijver wil vanuit het Woord van God steun bieden
aan degenen die hiermee worstelen.

ISBN: 9789057413360 - 112 blz. - € 11,90

Christus en de Samaritaanse vrouw | ds. A.J.T. Ruis
Dit boekje bevat een zestal gehouden preken over de
ontmoeting van Christus met de Samaritaanse vrouw.

ISBN: 9789057413346 - 126 blz. - € 12,50

Uitgaven van De Schatkamer - Rump
T: (0345) 599311 E: deschatkamerkliksafe.nl
Voor meer info zie: www.theologieportaal.nl

De Verrassing
Bungalowpark

**Al 60 jaar
verrassend op Texel!**

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

**Welkom
terug op
ons park!**